

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak petek.

Uredništvo in upravništvo v Kopitarjevih ulicah št. 2.

Na ožnina znaša: celoletna . . . K 3.— pololetna . . . „ 1.50 četrtletna . . . „ 0.75 Posam. št. „ 0.10

Štev. 30. V LJUBLJANI, dne 28. junija 1907. Leto II.

Novo naše društvo.

Idrija. Dne 23. t. m. je bil ustanovni shod »Strokovnega društva kranjskih rudarjev«. Navzočih je bilo nad 100 rudarjev. Dobro vemo, da imamo veliko nasprotnikov, ki govorijo, da ni potreba takega društva, češ, saj je zdaj preveč društev. Res, da imamo v Idriji različna društva, a takega, v katerem bi se mogli delavci sami med seboj razgovarjati, ga nimamo. Prepričani smo, da je bilo potrebno ga ustanoviti. Omenim tudi, da je bil naš državni poslanec Gostinčar poročevalec na ustanovnem shodu. Čeprav ga nasprotniki obsipajo z najrazličnejšimi psovki, smo mu pa mi tembolj hvaležni, ker je v tako kratki dobi prišel med nas, in nam razjasnil nekatere stvari. Upamo in pričakujemo, da bo nas zastopal kot delavski poslanec. V novo društvo je pristopilo takoj 50 članov. Plačevanje se je določilo: Vstopnina 40 vin. na mesec pa 30 vin. Društveno premoženje se razdeli v dva dela: en del se razdeli v izvanredne podpore, ostalo pa v izobrazbo. Torej tovariši, tisti, ki se zanimala za svoje koristi, naj pristopi k novemu društvu. Na delo! Pogumno naprej. Odbor je sledeč: Jakob Kavčič, Ivan Kavčič, Anton Treven, Franc Beričič, Franc Kanduč, Anton

Cesarjeva beseda.

Dne 19. junija je sivi naš vladar slovesno otvoril novi državni zbor, ki je izvoljen na podlagi splošne in enake volivne pravice. Otvoril ga je s prestolnim govorom, ki se smatra kot vladni načrt za delovanje državnega zbora. V pričetku svojega govora je izrekel predvsem hudo, da bo novi državni zbor, ki je izvoljen na podlagi splošne in enake volivne pravice, uspešno deloval za ljudske koristi. Upa tudi, da se bo narodnostni boj pomiril, ker z delom za ljudski blagor se bodo narodi kolikor mogoče zadovoljili in bo na tej podlagi tudi narodnostni boj omiljen. Obeta se v prestolnem govoru preuredba političnih oblasti, kar bo velike važnosti, ker so politična oblastva doslej vsako stvar zavračevala in sploh slabo poslovala. Nadalje pravi naš vladar: Vsporedno s politično spremembo, je potrebna tudi sprememba na gospodarskem in socialnem polju. Če Nam je bila naloga v Naših mladih letih oprostiti kmeta, tako upamo, da se bo posrečilo tudi državno starostno in invaliditetno zavarovanje in tako storiti veliko delo v korist velikanskega kroga delavnega ljudstva.

Potrebno je tudi varstvo zoper nočno žensko delo v tovarnah in podjetjih. Važno socialno vprašanje je tudi o rudarstvu. Vlada namerava predložiti državnemu zboru postavo o zavarovanju rudarjev, kakor tudi spremembo rudarskega zakona. Vlada bode tudi preiščevala, bi li ne kazalo poddržaviti premogovnike. Vlada bo tudi v naprej vedno delovala za poddržavljenje privatnih železnic. Vzgoja mladine je največjega pomena za celo državo. Šola bo in mora ostati mravnoverska. Treba je tudi, da se naša mladina izobrazí v kmetijstvu in trgovstvu. Tudi v zdravstvenem oziru bo mnogo dela v zbornici in vlada bo povsod gledala na to, da se zdravstvene razmere zboljšajo, posebno pa da se preprečijo nalezljive bolezni. Končal pa je presvetli vladar z besedami, ki predvsem kažejo, da upa in dela vedno le v zaupanju v Boga, ki je edin zmožen ustvariti srečo in zadovoljnost: Po milosti božje previdnosti mi je bilo odločeno, da sem vodil dva roda Mojih narodov. Trud mojega knežjega dela vidim poplačan v raznih slučajih po ljubezni in zvestobi Mojih narodov, po napredku in blagostanju. To pospševati in zvesto opravljati dedščino naših slavnih očetov, to je naloga, kateri sem žrtvoval svoje celo življenje. Z enakim ciljem pred očmi boste našli pot k blagostanju in notranjemu miru, katerega videti bi si štel v največjo srečo. Naj bi pravi duh ljubezni do skupne očetnjave vodil vaša dela, spremljal jih pa blagoslov Najvišjega.

Kakor je videti, nam je mnogo obljubljenega. Vlada je torej pripravljena. Na poslancih je torej, da delajo in nam preskrbe toli potrebno zavarovanje za starost in onemoglost.

Historija o crknjenem konju.

(Konec.) Solnce je pripekalo z vso močjo svojih žarkov na mater zemljo. Nadležne muhe in komarji so se zbirali okrog mrhovine. Otroci so jih podili z gabrovimi vejami. Po vasi je prišel tisto minuto berač Luka. Krevsal je počasi z malho čez ramo, se opiral ob drenovko in dihal kot kovaški meh. »Ljudje božji, kaj se je pa zgodilo? Devet sto kuhanih rakov, pa ni konj crknil. O ti uboga žival! Kolikokrat sem se vozil po Krasu na tvoji šajtrgi, Štefan. Saj pravim, starost je starost. Tudi konj pogine, ko je star.« Vstopil se je tik glave in ga gladil po grivi in gobcu. »Štefan je stopil domov po rjuho, da bi ogrnil z njo ubogo žival. »Spravimo ga na voz, da ga odenem. Jutri ga pokopljemo.« Uprle so se ženske pesti in otročje ročice in pomagale Štefanu in Ježu. Berač ni priskočil na pomoč. Le obraz se mu je kremžil. »Nišem mislil, da bo tako hitro po njem. Uboga živalica!«

»Grdoba si ti Štefan, divjak. V Afriko pojdi k ljudozrcem. Ali si ti za poštene ljudi? Sram te bodi, gumpec!« Čevljar Jež je dvigal dolge, suhe roke proti Štefanu. »Ne govori tako, Jež, saj si kristjan. Pomisli nase in svojo ženo! Vsak dan se tepeta!« »Ti boš mene učil, ti zabita glava.« »Več vem in več sem videl, kot se je tebi sanjalo. Pri vojaki sem bil in z Italijanom sem se metal.« »Ne prepirajta se no, bratca! Konj je mrtev, to je jasno. Peljite ga na varno!« je vpil Luka. »Peljimo ga!« so vpile ženske in otroci. Uprla so se močna in šibka telesa in peljala mrhovino pod klonico Blaževega Štefana. Zvečer so prišli ljudje in so gledali crknjenega konja. Vsem se je usmilil iz srca. Temu in onemu se je pcedila solza po truden licu. »O ti uboga žival!« Štefan se je včasih posmejal in rekel: »Kaj hočete? Crknil je, nihče več ga ne obudi od živih, ves trud in jok je zaman. Bog je dal, Bog je vzela.« »Pojdi, pojdi pijanec! Zakaj si tako podil?« so se hudovali.

Drugo jutro so ga pokopali za vasjo na zeleni trati. Vsi ljudje so prišli gledati. Tarnali so in jadikovali. »Škoda plemenite živali! Dober tekač je bil.« Vzdignil se je tedaj med ljudstvom čevljar Jež kot prorok in izpregovoril znamenite besede: »Ljudje božji, ali čutite, kaj se zdaj godi? Največji ponos naše vasi bo pokopan v tem grobu, poslednji konj. Vsi so nam bili zavidni radi njega. In zdaj je izginil iz površja zemlje. Ne bo več peketal skozi vas in kraška brda. Ali ne bomo žalostni radi tega, vas vprašam. Pokrila ga bo zemlja in nikoli več ga ne bomo videli. Pomislite, ljudje božji.« Priletela je tedaj kepa zemlje čevljariju prav v glavo. »Molči no gobezdalo! Bog je dal, Bog je vzela. Kaj bi govoril!« »Glejte ga, on je kriv, on ga je podil. Po njem.« Štefan je bežal v grmovje, narod ga je našel s kepami zemlje. »Osli!« Tako se je končala ta žalostna in smešna

Zaupnici poslancem v „Slovenskem klubu“.

»Izvrševalni odbor slovenskega krščansko socialnega delavstva« odločno in navdušeno pritrjuje sklepu državnih poslancev S. L. S. na Kranjskem, »Kmečke zveze na Štajerskem« in »Sloge« na Goriškem, ki so možato osnovali »Slovenski klub«, ker niso hoteli imeti nič skupnega z liberalnimi državnimi poslanci, izvoljenimi na liberalen program, ki načeloma nasprotuje krščansko socialnemu delavskemu programu. Slava zavednim, odločnim in značajnim ljudskim zastopnikom, državnim poslancem, zbranim v »Slovenskem klubu«.

× × ×

»Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani« izjavlja, da pritrjuje z velikim veseljem sklepu slovenskih ljudskih državnih poslancev S. L. S. na Kranjskem, »Kmečke zveze« na Štajerskem in »Sloge« na Goriškem, ki so ustanovili svoj »Slovenski klub«. Popolno zaupanje državnim poslancem, zbranim v »Slovenskem klubu« tudi zato, ker niso hoteli nič skupnega s slovenskimi liberalnimi državnimi poslanci.

Prometna zveza.

Na novih alpskih železnicah nameravajo uvesti direktne vlake iz Trsta čez Solnograd, Linc, Budjevice, Prago, Berlin.

Južna železnica izjavlja, da se ne namerava prirediti v Trstu ob 50-letnici otvoritve proge Trst-Dunaj veliko slavlje, kakor so pisali listi in trdili socialni demokratje.

Železniški minister dr. Derschatta je nadzoroval 23. t. m. dela na Turški železnici.

Nadzorovanje Južne železnice. Glavni nadzornik avstrijskih železnic Pascher prične prihodnji teden svoje popotovanje po progah južne železnice in sicer se mudi na progi Ala-Kufstein en teden. Pozneje nadzoruje progo Franzensfeste-Beljak-Maribor. Svojo pozornost obrne predvsem na to, kako odstraniti zamude na progi Ala-Kufstein.

Povišanje v službi na južni železnici. S 1. julijem so povišani: Prometno ravnateljstvo: oficial postane adjunkt Alojz Heidenreich, višjo plačo dobija Jožef Grill in Anton Unger, adjunkt postane asistent Alfred Medveth, višjo plačo dobi asistent Jožef Harrich, asistenti postanejo: kanclijski asistent Konrad Wasshuber in kanclijski ekspedijent Jožef Drefel, vsi v Mariboru, glavni kolodvor. Višjo plačo dobi asistent Štefan Beloglavec, Maribor, koroški kolodvor. Asistenti so postali aspiranti: Janez Jaschke, Pesnica, Rihard Berger, Hans Guttmann, Spilfeld, Edmund Kolitscher, Ehrenhausen, Ervin Kopp, Leibnitz. Višjo plačo dobi nadzornik in postajenačelnik Karol pl. Schwerenfeld, oficial Anton Müllner in adjunkt Benjamin Sperber v Pragerskem. Definitivni so postali Ivan Anderl, provizorični asistent in Karol Meissl v Pragerskem. Višjo plačo dobi adjunkt Jurij Dobovišek v Slovenji Bistrici. Asistent je postal aspirant Vladimir Prihoda v Ilirski Bistrici. Višjo plačo dobi nadzornik in postajenačelnik v Celju Henrik pl. Franken. Adjunkt je postal asistent Evgen Pour. Višjo plačo dobi adjunkt Feliks Hurdes, asistent je postal aspirant Franc Schroll, Rimske Toplice. Višjo plačo dobi adjunkt Friderik Ritschl, Wuchern-Mahrenberg, ravnatelj postane asistent aspirant Ernst Kyzlnik. Definitivna sta postala asistenta Franc Markovič in Franc Stubenrauch v Spodnjem Dravogradu, aspirant Karol Gold v Spodnjem Dravogradu postane asistent — Direkcija za stroje: Mariborska delavnica: Višji nadzornik postane inž. Kamilo Walenta. Višjo plačo dobi inž. Anton Blessich, komisar Jožef Ringel, adjunkt Adalf Sieberer. Adjunkti so postali asistenti: Franc Pugschitz, Franc Mikesch, delovodja Karol Dornheim in Franc Vales. Višjo plačo dobi asistenta Binderhofer in Wrus ter učitelj Maks Kovač. Definitivno je nameščen asistent Franc Mak. — Kurilnica: Nadzornik je postal višji komisar inž. pl. Fornacher iz Lilienberga, višjo plačo dobi adjunkt inž. Gustav Jurman, asistent postane inž. Fran Kotik. — Stavbena direkcija: Višjo plačo dobi višji komisar inž. Karol Fuchsler in za komisarja je imenovan Franc Murr, Maribor. — Uprava materiala: Višjo plačo dobi adjunkt Emil Masi. Asistent je postal aspirant Franc Jasch. Višjo plačo dobi višji nadzornik Karol Fleckh, Dunaj, in adjunkt inž. Henrik Suške.

Inomost. V ljubljanski kuralnici je postal komisar inž. Sešerko. Pristava sta postala na ljubljanskem južnem kolodvoru Marko Kromar in Franc Počkar, uradnica in blagajničarka pri III. blagajni voznih listov je postala Fani Plehan. Vlakovodje so postali Blažko, Blumauer, Tirem, vlakovodja namestniki so postali Kokolj, Kramer.

Povožen je bil železniški čuvaj Palčnik pri Laškem trgu 25. t. m. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je umrl. Sužil je 12 let. Zapušča ženo in tri otroke.

Med brati in sestrami.

ZA TOBAČNO DELAVSTVO.

Ljubljana. Delavec nam piše: Smešno je pri nas, zelo smešno. Najbolj smešno je pa tole: Pri nas v naši tvornici iščejo sedaj dva ključavničarja. Ne vemo kako to. Saj leži že veliko prošelj v pisarni. Že večkrat smo se razgovarjali delavci, kako da bi bilo prav, ako bi objavljala »Naša Moč« tudi mesečno, koliko dohodkov in stroškov ima naše »Podporno društvo.« Ne pišem tega, češ, da ne zaupam odboru ali pa blagajniku. Pišem to marveč zato, ker želim, da bi društvo čimdalje bolj napredovalo in bi člani in članice tako dobili tim večje navdušenje do društva. Meni je vedno hudo, ker niso še vsi delavci in delavke v društvu. Seveda po ogromni večini smo organizirani, ampak kako bi želeli, da bi bili res vsi delavci in delavke organizirani v našem društvu, ki je že tolikokrat nastopilo za nas in storilo za tobačno delavstvo ljubljansko več, kakor kdorkolisibodi. Agitira se za naše »Podporno društvo« zadnje čase res premalo. Sicer številno članov ne pada. Videl bi pa le rad vaš dopisnik, da bi kmalu napočil dan, ko ne bo ne delavke, ne delavca v tobačni tovarni, ki bi ne bil član našega društva. Odboru vsa čast! A to pa ni prav, da bi delal za povišanje članov »Podpornega društva« samo odbor. Treba je, da delamo za to prav vsi delavci in delavke.

Vzorni štrajk. Z Nizozemskega se piše: Ni ravno veliko štrajkov, o katerih se da trditi, da so vzorni in ki bi bili celo všeč uradam. Zato je pa prav, da imenujemo res vzoren štrajk izdelovalcev smodk, ki je nastal v mestu Einahoven in sploh na Nizozemskem. Več delavcev tu izdeluje smodke z rokami. Tvorničarji so nedavno znižali plačo za neko gotovo vrsto smodk. Katoliški organizirani delavci so zato sklenili, da jim je nemogoče še delati za znižano ceno. Na vse načine so poizkušali pri delodajalcih doseči, da odnehajo in se podvržejo razsodišču. A ostali so vsi poizkusi zaman. Tvorničarji so bili nasprotno še tako ljubeznivi, da so vse delavce, pripadajoče »Katoliški zvezi«, 1000 mož, izključili od dela. V Eidhovnu je sicer nekaj strokovne neorganiziranih delavcev, a socialnih demokratov ni. A tudi neorganizirani delavci so potegnili s svojimi od dela izključenimi tovariši in delalo je le še nekaj delavcev. Prebivalstvo popolnoma odobrava stališče, ki ga je zavzelo delavstvo. Denarne podpore dohajajo od vseh strani. Dela že mnogo delavcev po drugih krajih. Štrajkujoči delavci so si ustanovili malo tvornico, ki dobiva velika naročila. Mirno zborujejo štrajkujoči delavci. Razpravljajo le, kako dovesti štrajk do srečnega konca.

Vevče. Z veseljem pozdravljamo skupni nastop delavskih zastopnikov na Dunaju in kličemo: Bog živi vedno za delavske koristi vnete poslance. Poslancem S. L. S. kličemo: Bog vas živi, ker pokazali ste, da ste možje, ker ste držali doma dano besedo, da nočete sedeti skupaj z ljudmi, ki jim je ptuj naš program.

Iz Trbovelj. Govori se, da zbira dr. Dimnik, bivši advokatski koncipijent, podpise za prestop k pravoslavju. Kolikor smo mogli doganati, se je podpisalo doslej pet oseb, ki imajo ta-le načrt: Cerkev bo postavil propadli državnozbornski kandidat in oštir Roš za denar, ki ga je profitiral doslej kot delničar laške pivovarne. Tudi prostor da on. Cerkev bo stala tako, da se bo šlo v njo skozi Roševo oštarijo. Pop bo bivši »Štajercev« urednik Zavadi, pridigat bo hodil zagorski Čobal, mežnarstvo prevzame dr. Dimnik, ki ima najbistrejše oči za sveče prižigat, organist bo Homlak, sopran bo pela Dimnica, bas pa paznik Bidovec in drugi, ki so na dan ožje volitve tako izvrstno posnemali živinske glasove, izmed katerih so se jim najbolj posrečili telečji in oslovski glasovi. Meh bo gonil kovač Malgaj, ministriral bo gostilničar Vidmajer. Z vojnim ministrom se vrše

pogajanja za nakup kanonov, iz katerih bodo vllili zvonove, če ne, pa jih plačajo Kukenberg, Tratnik, Rošev Francelj, Kramarjev Bertl in drugi taki »bogataši« iz svojega.

Trboveljski klovn. V Trbovljah že dalj časa Bogu čast krade in ljudi neprosvoljno zabava neki dr. Dimnik, bivši odvetniški kandidat, sedaj na neradovoljnem dopustu. Ne pečali bi se s to neznatno osebito, toda sili se tako v ospredje, da mu moramo posvetiti par vrstic. Ta puhloglavi človek bi rad v javnosti igral važno vlogo, toda zato mu manjka vseh normalnih sposobnosti, izvzemši precej nesramnosti. Ko je v Mariboru od svojega šefa dobil »dopust« (?), naselil se je za časa volitev zopet v Trbovljah, kjer uganja svoje neslanosti ter neti sovraštvo in prepir med občani; odkuče se po izrazih, katerih bi se sramoval vsak kravar. G. Roš sam je izjavil, da mu je pri kandidaturi največ škodoval dr. Dimnik s svojim antipatičnim nastopom in govorjenjem. Pred par leti se ni brigal zato, ko je bil od nekega učitelja kakor otrok kaznovan za svoje neslanosti. »Narodna stranka« lahko s ponosom zré na take svoje agitatorje. Druge vloge kot slabega agitatorja ta človek itak ne igra v »narodni« stranki. Prosimo somišljenike, da temu škandalmaherju na prste gledajo in nam vse poročajo.

Vevče. Ker sem bil pozvan kot zaupnik št. 3, da naj pojasnim, kaj je z neko tukajšnjo osebo, če ni njen sin Ahmed paša, izpovem, da te naloge nisem mogel speljati in dognati. Izjavljam pa, da dopušča edino turška vera imeti po več žen. (Z našim dopisnikom št. 3 nisemo zadovoljni. Postal je Spartanec, tako kratko piše. Ker je naš vevški dopisnik št. 3 hud mož, ga pozivljamo 1. pove naj osebo in 2. spravi naj se na »strokovno društvo«, da potegne za ušesa medvoškega Ivana Groznega. Op. ur.)

Sava. Vsaka mera je enkrat polna in prekipi. Mera krivic v naši livarni je pa že prenapolnjena. Prišel je k nam lani neki nov mojster. Tak je, kakor turški janičar. Spodil je iz livarne že vse delavce. Ako bo šlo tako naprej, bo kmalu imela tovarna čast, da samo zanj nastavi uradnika, ki ne bo imel drugega posla, kakor delati obračune s po njegovi krivdi odpuščenimi delavci. Mož je tak, da se mu zameriš, ko še sam ne veš kedaj. Le stopi malo napačno, pa si že »ferdaman«. Pri peči je težko delo in vroče. Delali smo vedno po trije delavci. A novi ta janičar pa hoče, da delata samo dva. Če pravi kdo, da ne more tega storiti, kar zahteva, pa ti zakriči: »Još zofort obrajtunga.« Ako je pa kdo tako srčen in prosil, da naj se kaj pridene na ših, ti pa mož kar besni jeze. Spodil je pred nekaj dnevi nekega delavca, ki je pustil v livarni vse svoje moči in je zdaj kripel. Prosil je janičarja in mu rekel, da ne more napraviti nekega dela sam. In janičar se je razsrdil nato liki peklenska pošast in upil: »Još ti nečeš delat zofort obrajtengo« in ga je postavil pod kap. Zvita buča ga je zatožil pri ravnatelju, da si ga poznamo vsi delavci kot pridnega delavca. Ko se je posrečilo janičarju, da je spraznil livarno, se je pa peljal janičar na Poljsko po delavce. Pa mu tudi ti že kažejo fige. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da misli janičar zopet postaviti pod kap tri livarje. Ta pasja zanikrna priganjaška duša ne pusti domačim delavcem, da bi delali čez ših. Mera je polna. Če ima ravnatelj očala na očeh, da ne vidi teh lumparij, si pomoremo sami. Le čaka naj janičar, nekega lepega dne ga nesemo delavci iz tovarne ali ...

Spodnja Idrija. »Naprej« z dne 18. t. m. piše: Klerikalci napadajo na prav grd način naše gasilno društvo, ker so vrli člani izključili iz svoje srede nekega klerikalca. Mi pa vprašamo dopisnika teh vrstic, kdo bolj napada naše gasilno društvo, klerikalci ali socialni demokratje. Ni še dve leti, ko se je naše gasilno društvo ustanovljalo, je že pisal nam znani socialni demokrat v »Napreju« z dne 4. avgusta 1905: Snuje se pri nas tudi gasilno društvo. Naši katoličani so torej prišli do zaključka, da jim sv. Florijan premalo pomaga in da bode odslej treba brizgalne, vsega gasilnega orodja in človeške moči. Dalje piše: Gasilna društva so res potrebna, ako imajo res gasilski namen, ne pa delati pri procesijah parado. Drugič napada »Naprej« naše gasilno društvo dne 18. novembra 1906, da bi bilo dobro v Spodnji Idriji malo več življenja med tamošnjimi sodrugji. Pa odkar je gasilno društvo zavzelo misli in čute tamošnjih rudarjev, niso več za nobeno rabo. Tako in enako napada večkrat neka oseba v »Napreju« naše gasilno društvo. Kar je pa ne-

koč pisal »Naprej«, se pa nam zdi, da bi bilo res dobro, da bi se bilo društvo takrat zaobljubilo, da naj bode gasilno društvo v Spodnji Idriji le in zgolj gasilsko, ne pa tako strankarsko, kakor se je sedaj ob volitvah pokazalo, ko je dva klerikalca popolnoma brez vzroka izključilo.

Podljubelj. Tri tedne je minulo, odkar smo poročali o ljubeznivem nastopu in o prav srčkanih titulaturah našega ljubega prijatelja socija Boštana. Da bi si njega upal kdo poslati v »Mir«, njega, ki je sto in stokrat že prilazil h Ka'zarju v svoja ne baš prekratko izražena ušesa, kaj se vse dela in marnje pri naših, to še mu gotovo ni niti v sanjah na misel prišlo, posebno še, ker smo se ga vsakdar ogibali, kakor neke reči na cesti, katere se nihče rad ne dotakne. Zdaj pa, ko je vendarle prišel notri, seve v njagovo največje veselje (»Mir« je nosil ves čas v žepu in seveda vsakemu pravil, da je notri), zdaj je zagrozil, da mora Svarca spraviti v »cajtenhe«, če da bo glih en »cehna« koštalo. V »cajtenhah« še sicer ni, vsaj slišati še dosedaj ni bilo ničesar, zato ima Boštian prelahlo nasajeno glavo, pač pa je najbrž nekoga kupil, da mu je sčerkal in sklamljal to-le samo Boštana vredno neumnost, ki smo jo v nedeljo jutro našli prilepljeno na neke duri pri cesti. Glasji se takole:

»Warnung. Wir machen alle unsere Partei Gnossen auf merksam und warnen jeder Mann mit Thomas Schwartz irend irgend in ein gespräch zu kommen, den vor einen solchen Spitzel ist höchste Zeit sich fern zu halten. Wie euch schon gewiss allen bekant ist das der ein brafer Pfaffen nach laufer ist. Dieser Denunziant muss für dies auch gut betzahlt sein. Zivig dem brafen Pfaffen Spitzel.«

Kakor se vidi, so si sociji po celem svetu podobni kakor srake. To smo priobčili, da zve-jo ljudje po širni slovenski zemlji, s kakimi ljudmi mozamo delati in tepti se z njim za načela in svoje prepričanje. Tako »svarilo« ne žali ne Švarca, ne našega društva, kaj je nam za to, če socij z nami ne govorijo, pač pa kaže, da ga je zmagal nek zabutani trotl, ki nas hoče smešiti v tujem, nemškem jeziku, katerega še niti pisati ne zna. Boštian, drugikrat se obrni raje do kakega človeka, ki vsaj pisati zna, če je že drugače tepec. Tudi to še naj pripomnim, da mi nimamo špicelnov, plačanih že celo ne, pač pa nekdo drugi. No, pa heil und frei dem »brafen« Judenknechte!

Sem z našimi pravicami!

Idrija. Po ustanovnem rudarskem shodu se je razgovarjalo, kako odpomoči idrijskemu delavstvu. Eni so bili mnenja, naj bi se »geding« izboljšal, drugi, da bi bila umestna draginjska doklada, zopet drugi, da bi se »hernših« zvišal. Naše mnenje je pa sploh to, da bi se vsi delavci eraričnih podjetij uvrstili med definitivne, oziroma državne uslužbence. Dobro vem, da bo marsikak birokratski uradnik, kakor tudi neuradnik rekel, to je velika nesmisel, to ni mogoče. Saj so tudi rekli, da enaka, direktna in tajna volivna pravica ni mogoča, pa je vendar, torej je tudi to mogoče. Torej kdor je prijatelj delavstva, naj stoji na tem načelu, dokler se ne vresniči. Prav!

Iz Celja. V zadnji številki vašega cenjenega lista si je nekdo privoščil nedolžno šalo, da je tovarni hudičevega olja malo posvetil. Resnici na ljubo bodi povedano, da tiči za kulisami te kemične tovarne toliko prikrite samopašnosti, da je groza. Državna cink tovarna, ki pa to spuščano podjetje še finančno podpira, ne pride iz svoje zagate drugim potom, kakor če to brez cinkarne Existenzlose Puppe ž n'eni delavci-suznji vred zasmodi. Koliko je ta tovarna že naredila škode cinkarni in posebno še njenim delavcem. Čisto naravno je, da ji pade v naročje kot zrelo jabolko. Gospodje poslanci, izplačalo bi se, ko bi hoteli prisostvovati pri ti svatbi kot mešetarji.

Z lastnimi močmi.

Idrija. O nedeljskem ustanovnem shodu se še poroča: V nedeljo, dne 23. t. m. se je vršil pri nas ustanovni shod strokovnega društva rudarjev, na katerega je prihitel tudi naš drž. poslanec Jos. Gostinčar, ki je razlagal pomen in uredbo delavskih strokovnih zvez in isto tudi nam toplo priporočal ter nam dajal potrebne svete in navodila. Bodi mu tem potom izrečena naša iskrena zahvala. Upisalo se je ta-

koj 51 članov, ki so si izvolili sledeči odbor: Predsednik: Jakob Kavčič, rud., predsednikov namestnik: Ivan Kavčič, rud., zapisnikar: Fr. Kanduč, rud., knjižničar: Anton Logar, ključ., blagajnik: Anton Treven, rud.; blag. namestnik: Franc Sedej, mizar. Odborniki: Franc Beričič, rudar, Mihael Jež, zidar, Ivan Kenda, rudar, Ivan Kogej, zidar, Anton Novak, rudar, Andrej Vehar, rudar. Določilo se je 40 v. vstopnine in 30 v. mesečnine. Zeleti je, naj bi se naše delavstvo z vso vnemo oklenilo tega društva, da mu bode tako omogočeno dosežati svoj lep namen: Pomagati tovarišu trpinu v njegovem težkem, da, mnogokrat obupnem boju za najpotrebnejši vsakdanji kruh. Možem pa, ki so si podali roke k težkemu, a lepemu delu, kličemo: Nevstrašeno naprej, do uspehov!

Idrija. Dne 17. t. m. je bil drugi družinski večer v navadnih prostorih. Predaval je c. kr. učitelj g. dr. A. Šabec o predšolski dobi. V petčetrturnem govoru je razpravljal, kako se mora postopati z otroci v nežni mladosti. V svojem govoru je med drugim tudi rekel, da se mora otrok z ljubeznijo pridobiti, da je poslušen in ubogljiv, da so pa tudi nekateri otroci že v nežni mladosti tako strastni, da kar cepetajo pred roditelji, oziroma stariši. Takim ne pomaga drugo, kakor da se vzame šibica z nad zrcala, in se mu jih da en par po zadnjem delu. Torej se mora že otrok učiti avtoritete, da kadar prične nastopati v svetu, se da kaj narediti iz njega. Nato se je oglašil veleučeni g. Kristan k besedi, češ, da je nepotrebno, kar je predaval g. Šabec, da je čudno za slišati, da bi se rabila palica, da bi se otroci topli, sploh o avtoriteti, da je nesmisel. Rekel je: Mi smo socialni demokrati ter hočemo biti svobodni državljani. Novak pravi, da z zaporom se tudi nič ne opravi, ker mora učitelj poleg biti. Nato zopet Kristan pravi, da učitelj tudi vsega ne zmore, ker ima večkrat do 80 in še več otrok. Mi kot socialni demokrati stojimo na tem, da se tok časa izpremeni, da ne bo imel noben učitelj več kakor 15—20 otrok, nikdar pa več kot 20. Moje mnenje je tudi, da se otrok ne tepe, pa če ni drugače, se mora rabiti zgoraj omenjeno sredstvo. Držimo se tega, da kjer se otroci strogo drže, da tam postanejo tudi enkrat poštenti ljudje. Res, da včasih od slabih starišev pridejo dobri otroci, kakor tudi ravno nasprotno. Res ni lepo tam, kjer se mora veliko rabiti leskovo olje, pa še slabši je to, kakor uči Kristan, da bi tovariš tovarišu pljuval v obraz; torej mi smo g. predavatelju jako hvaležni za njegov trud, in kmalu naj napravi zopet kaj enakega. — Idrijski Tonček je tako kunšten, da čuje kako raste trava in kako da žvižgajo planke. Tega pa ta kunštni stric ne ve, da zahtevajo splošno pedagogičski krogi, da se uvede zopet palica v šolo. Ne ve tudi, da jo uvajajo zopet nazaj v šolo po raznih državah. Tončku priporočamo kot stari njegovi očetovski prijatelji, naj ne zajema svoje modrosti iz zastarelih šrift iz sedmega in osmega desetletja minolega stoletja, marveč naj čita tudi kaj moderne. V sled njegovih nazadnjaških nazorov se mu smeja namreč že vsi, ako le čujejo vedno in enako njegovo gofljanje. Kdor veliko stresa gofljo, mora tudi napredovati s časom, kar pa Tonček ne zna več.

Sedmi strankarski shod avstrijskega krščansko socialnega delavstva se vrši 29. in 30. septembra t. l. v Solnogradu. Pričakujejo, da se udeležijo zborovanja tudi gosti iz Nemčije.

Iz Celja. Slovensko Gaberje namerava prirediti običajni kres na predvečer slovanskih apostolov. Tudi streljalo se bode seveda kolikor možno rahlo, to pa z ozirom na fini čut posestnika »Haferlfabrike« — izdelovalnice razne kuhinjske šare, špuktrigelov in druge slične robe. Temu gospodu baje neznansko smrdi vsako narodno-gibanje, najljubša mu je še prostitutka »Stajerzparthei« imenovana. Torej narodnjaki — feige Kerle — in slovenskem Gaberju tiho in rahlo »spuščajte«, da se ne bodo lonci v »Haferlfabrik« potinpali.

Trbovlje. V nedeljo je bilo pri nas jako živahno. Mi kršč. socialno delavstvo smo priredili svoje zborovanje, soc. demokratije so poslušali ljubljanskega Etbina Kristana, pobožni v »Pazniškem in delavskem podpornem društvu« zbrani liberalci so pa romali na Sv. Planino na božjo pot. Na našem zborovanju je govoril Moškerc iz Ljubljane. Primerjal je socialno demokratski, liberalni in krščansko socialni program. Pa ne smete misliti, da smo bili domačini tiho. Kaj še. Saj imamo trboveljski krščansko socialci govornike, da se lahko postavimo ž njimi. Veselo ti je bilo poslušati našega vrlega Ivana Supana ml., ki je

večkrat povzel besedo in nas navdušil za kršč. socialna načela. Naš Supan Ivan st. je pa razjasnil, zakaj da smo se krščanski socialci ločili od »Pazniškega in delavskega podpornega društva. Nepoklicani ljudje, ki o delavskem vprašanju toliko razumejo, kolikor za'ec na boben, so izrabljali društvo v politične namene preperle liberalne slame in zato smo jih pustili, da naj ostanejo sami, ki se prav nič ne bojimo bodočnosti. Delati hočemo in ne odnehamo prej, da ustvarimo v Trbovljah mogočno krščansko socialno delavsko armado. Ne bojimo se ne liberalcev in ne bojimo se tudi socialnih demokratov. Govorila sta tudi naša prijatelja kaplana Lončarič in Strmšek. Jako spretno je pa vodil zborovanje tovariš Uhle. Na predlog Supana Iv. ml. smo tudi sklenili: 1. Shod obsoja postopanje štajerskega drž. poslancu Ploja, ker je dasi izvoljen na program »Kmečke zveze« vstopil v Jugoslovanski klub, v katerem sede tudi liberalci. 2. Slov. kršč. soc. delavstvo zbrano na shodu v Trbovljah 23. junija 1907 izraza svojemu poslancu dr. Benkoviču popolno zaupanje, da je vstopil v »Slovenski klub«. Sklenili smo pa nadalje tudi, da se vrši mesečno predavanje za kršč. socialno delavstvo v Trbovljah. Prihodnji mesec predava dné 28. odbornik S. K. S. Z. dr. Evgen Lampe. Nadalje se je sprejelo z velikim veseljem na znanje, da priredi »Izvrševalni odbor slovenskega krščansko socialnega delavstva« sporazumno s S. K. S. Z. dné 8. septembra v Trbovljah za zagorsko in za spodnještajersko krščansko socialno delavstvo delavsko akademijo.

Okno v svet.

Prvo zborovanje zveze krščanskih predilniških delavcev. Letošnje Binkošti je prvokrat zborovala avstrijska zveza kršč. predilniškega delavstva. Skoro vse podružnice so poslale svoje zaupnike na Dunaj k zborovanju, ostale so zborovanje pozdravile s telegrami. Celo nizozemska mednarodna zveza predilniških delavcev je poslala svoj bratski pozdrav. Krikan, sedanji predsednik zveze, je otvoril binkoštno nedeljo zborovanje s krepkim delavskim pozdravom vsem navzočim. Za njim so zborovalce pozdravili predsedniki različnih dunajskih strokovnih društev, posebno pekov, tobačnih delavcev, krojačev, delavcev v železni industriji itd. — Sledi poročilo o delovanju zveze. Zveza ima 83 podružnic s približno 9000 člani, in ne samo upati je, ampak trdno se lahko pričakuje, da bo v kratkem število članov še naraslo. Zadnji čas je vsak teden pristopilo po 120 novih članov. To je vspeh zavednosti delavstva in vztrajne agitacije članov. Iz blagajnikovega poročila posnamemo, da je imelo društvo lansko leto 41 tisoč kron dohodkov in ima sedaj čez 10 tisoč kron premoženja. To še ni veliko, a vendar dovolj za tako mlado organizacijo. Pomnožilo se bo pa premoženje sedaj mnogo, ker se bodo vpeljali novi doneski, ki jih člani sami zahtevajo, namreč za slučaj kakih preprirov s tovarnarji ali pa za šrajke. — Popoldne se je volil odbor, ki je ostal po večini isti, kakor prej. Prišel je na shod tudi novi poslanec Kunšak, voditelj krščansko-socialnega delavstva, ki je med nepopisnim navdušenjem pozdravil navzoče in jih bodril k neustrašenemu, krepkemu delu. Dalje so prišla že v nedeljo popoldne, deloma pa v ponedeljek na vrsto različna poročila iz posameznih podružnic. Zanimivo in obenem žalostno je bilo posebno poročilo iz Stare vasi na Moravskem, kjer je razvita takozvana domača predilniška industrija. Fabrikant daje blago na dom in potem delajo vsi: oče, mati in otroci, in vendar ti reveži ne zaslužijo več, kakor 4 do 6 kron na teden. To so naravnost grozne razmere! Zato ni čuda, da je ta predavatelj in vsi drugi zahtevali, da se vpelje poseben sklad, ki bo podpiral štrajkuoče. Saj je štrajk, če je le mogoč, edino sredstvo proti takemu oderuštju. Poročalo se je tudi o agitaciji in razširjanju zveze in predsednik je še posebno omenjal deseturno delo v predilniški industriji, ki mora prodreti. Znano je, da so ravno predilniški delavci, posebno pa delavke, najslabejše plačani in umevno je, da so se z vnetjem poprijeli edinega sredstva, ki jim kaže boljšo bodočnost in to je: krepka organizacija. Kadar bodo združeni vsi, tedaj bodo lahko stavili svoje zahteve in ne bo se jim treba bati zaničevanja delodajavcev. — Cel shod je bil jako poučen in poučen ne samo za organizirano nemško delavstvo, ampak morebiti še bolj za naše, ki je v istih razmerah.

Kočevje. Moč socialne demokracije se je pokazala zlasti pri volitvah, kajti ljudje, ki so govorili o 300 glasovih za socialnega demokrata Sitarja so se bridko varali. Šestnajst glasov je pa res dobil in nobeden mu jih ne vzame, ker nihče ne bi imel kaj početi z njimi, zato mu jih prav iz srca privoščimo. Pa veste, da bi jih bil dobil še nekaj manj, če ga ne bi nekateri železničarji iz usmiljenja podpirali. Na to grozno številko naj torej zida, čez šest let jih pa morda dobi že sedemnajst. Vodja socialnih demokratov Duller je korakal liki vojskovodja, ves oportan k volitvi; mogoče je celo mislil, da nas bodo njegove medalje potegnile, da se zberemo krog njega in ga priznavamo za svojega rešitelja. Toda, še pogledali ga nismo in šel je z dolgim nosom in tako — sam. Prevara za prevaro! Prvič je dobil, pripovedujejo tovariši, 9 kron, drugič 4 krone, tretjič 3 krone, zdaj pa mislim, da ena krona zadostovala. Tako je le sreča opoteča; enkrat je človek na vrhu kolesa, drugič ga pa že povozijo. Živio brat Sitar!

Cesarja so volili. V Galiciji, v okraju Vodovce je 42 kmetov napisalo na glasovnico »Cesar Franc Jožef«. Upali so, da bo cesar največ naredil zanje in ni jih bilo prepričati, naj napišejo na glasovnico koga drugega.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in **novosti v konfekciji za dame.**

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.
Cene inseratom so:
za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v., 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo: 1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.
Uredništvo in upravništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Delavke in delavci pozor!
Najoenejšje
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofojžo št. 19, — Stari trg št. 4,
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1862.
Milko Krapeš urar
Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporočata svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje usnja
na par
Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
Selenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

AUSTRO = AMERICANA

Potniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simon & Kmetelčiča**
v Ljubljani Klotodvorske ulice 20.
Vsahovrstna Pojasmila dijo se brezplačno.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:
Češnik & Milavec
(pri Češniku)
Špitalske ulice | Ljubljana | Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovije blago za ženska in moška oblačila.**
Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Tovarna za stole
Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
Izdelaže 2805 26-2
vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.
I ustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastonj in franko.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporočata svojo trgovino s klobuki in čevlji
Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene
